

OD REDAKCJI

Polskie uczelnie kształcą wprawdzie mniej cudzoziemców niż szkoły wyższe w ZSRR, Bułgarii czy NRD, jednak w ciągu 35 lat istnienia SJPdC UŁ wypromowały ich już ponad 10 tysięcy.

Przygotowaniem do studiów zajmują się wyspecjalizowane placówki, z których w Polsce najznaczącszą stworzył Uniwersytet Łódzki. Nauczanie języka polskiego jako obcego, nauczanie biologii, chemii, fizyki, matematyki w języku polskim wymaga oryginalnych metod i pomocy dydaktycznych, szczególnej organizacji nauczania. Podobne problemy metodyczne, organizacyjne, wychowawcze mają wszystkie ośrodki przygotowawcze, a więc nie tylko polskie, ale i działające w ZSRR, Bułgarii, Czechosłowacji, w NRD i na Węgrzech. Kontakty z tymi zagranicznymi ośrodkami utrzymuje SJPdC UŁ od dawna. Wymiana doświadczeń okazuje się bardzo potrzebna i pożyteczna.

Na konferencję zorganizowaną z okazji jubileuszu Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu Łódzkiego zostali zaproszeni przedstawiciele polskich ośrodków starszych (Instytutu Badań Polonijnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej, Polonicum) i niedawno utworzonych w Kielcach i Wrocławiu, a także ośrodków przygotowawczych w Lipsku, Halle, Woroneżu, Sofii, Pradze, Bratysławie, Budapeszcie: przedstawiciele Pekinśkiego Instytutu Języków Obcych, przedstawiciele polskich szkół wyższych prowadzących studia magisterskie dla cudzoziemców i przedstawiciele dwóch niemieckich ośrodków polonistycznych (z Greifswaldu w NRD i z Giessen w RFN).

Konferencja była poświęcona trzem wybranym zagadnieniom:

- 1) doborowi materiału językowego,
- 2) udziałowi nauczycieli przedmiotów w kształceniu językowym,
- 3) technicznym środkom nauczania.

Organizatorzy nie krępowali uczestników założonym wcześniej programem naukowym i przyjęli także referaty wybiegające poza te trzy kręgi tematyczne. W przedstawionym zbiorze referaty są ostatecznie podzielone na pięć grup.

W części zatytułowanej "Zagadnienia ogólne" znalazły się cztery referaty poświęcone koncepcji doboru materiału językowego i jeden dotyczący roli nauczyciela w rozwijaniu sprawności językowej studentów. K. Michalewski postuluje wyodrębnienie wyrazistej odmiany języka, która ma być szczególnie przydatna przyszłym studentom, a różni się od odmiany kolokwialnej słownictwem, frazeologią i składnią. Podobnie B. Kristew uznaje konieczność zrezygnowania z prezentacji wyjątków, osobliwości nauczanego języka na rzecz zjawisk najbardziej oczekiwanych i przydatnych. Zwraca szczególną uwagę na frazeologię i uznaje za potrzebne opracowanie nowej gramatyki funkcjonalnej oraz słownika uwzględniającego frazeologię w wiele większym niż dotąd stopniu. Także K. Hronová jest zwolenniczką eksponowania systemowych, charakterystycznych cech nauczania języka, zwłaszcza w różnorodnych co do języków naturalnych słuchaczy grupach. Materiał jej zdaniem porządkować należy głównie pod względem logiczno-semantycznym. Choć referat D. Pukas-Palimaki i M. Chłopickiej dotyczy wyboru już w obrębie jednej z odmian nauczanego języka, podejmuje problemy o ogólniejszym charakterze, równie dobrze odnoszące się do specjalistycznych odmian innych języków obcych. Za szczególnie istotne uznają autorki nauczanie funkcjonalnej stylistyki, składni, słowotwórstwa i słownictwa. Ujęcia komunikacyjne uznają za użyteczniejsze od konfrontatywnych. W ostatnim z tej grupy referacie A. Zebegnyová zajmuje się zadaniami przygotowania językowego i specjalistycznego, rolą motywacji w nauczaniu języka obcego, sposobami aktywizacji studentów i formami sprawdzania rezultatów nauczania, a wreszcie wskazuje kolejne sposoby polepszania nauczania języka.

Część drugą - "Zagadnienia nauczania języka jako obcego" poświęcono przede wszystkim sprawie przygotowywania i wykorzystywania materiałów pomocniczych, ale pierwszy artykuł J. Büch-

ner i U. Drechsela dotyczy metodyki nauczania. Autorzy opowiadają się za łączeniem metody imitacyjnej z kognitywną, opisują swoje doświadczenia i podają informacje dotyczące organizacji nauczania języka polskiego w NRD. Kolejno A. Grzesiuk i D. Ziendalska omawiają założenia "Słownika minimum języka polskiego" przygotowywanego pod kierunkiem S. Grabiąsa, wymieniają i charakteryzują kryteria doboru haseł, zasady ich redagowania i prezentowania frazeologizmów. B. Janowska informuje o przygotowywanym w Uniwersytecie Warszawskim "Słowniku gniazd słowotwórczych" i sugeruje możliwość wykorzystywania go w nauczaniu języka polskiego jako obcego, natomiast W. Miodunka przedstawia koncepcję i organizację badań współczesnej polszczyzny podjętych ze względu na potrzeby nauczania języka polskiego jako obcego. W badaniach tych uczestniczą przede wszystkim pracownicy Uniwersytetu Jagiellońskiego z Instytutu Filologii Polskiej i Instytutu Badań Polonijnych, ale w wyborze materiału z list frekwencyjnych mają swój udział także przedstawiciele innych polskich ośrodków akademickich - członkowie komisji specjalistów powołanej przez Zespół Naukowo-Dydaktyczny ds. Nauczania Języka Polskiego jako Obcego MEN. W. Miodunka pokazuje niektóre osiągnięte już rezultaty prac i daje przykłady ich zastosowań.

W grupie trzeciej - "Kształcenie sprawności językowych na zajęciach przedmiotów kierunkowych" znalazły się trzy artykuły, z których jeden (autorstwa A. Victor) zawiera prócz opisu sposobów i środków łączenia nauki biologii z nauką języka także informacje o pracy Międzynarodowego Instytutu Przygotowawczego w Budapeszcie. W artykułach K. Andrijewskiej, E. Grzedziak (o nauczaniu chemii) i S. Rubaja (o nauczaniu fizyki) przedstawione są koncepcje godzenia rozbieżnych niekiedy potrzeb nauczycieli języka i przedmiotów kierunkowych.

Czwarta grupa - "Techniki i środki nauczania" obejmuje artykuły dotyczące zarówno nauczania języka, jak i przedmiotów kierunkowych. S. Bednarek daje systematyczny opis stosowanych dotąd środków i sygnalizuje nowe możliwości. J. O. Jura zestawia techniki wykorzystywania ilustracji w różnych podręczni-